

Єднання
заради дії

КИЇВСЬКА ГРОМАДА

Дослідження локальних політик і програм:
ЯК ВПО ДОЛУЧЕНІ ДО ЖИТТЯ ГРОМАД?

ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

Начальниця управління соціального захисту населення Дарницького району в м. Києві державної адміністрації.

Робота управління полягає в реалізації державної політики у сфері соціального захисту населення на території району.

МІСЦЕВІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ ТА ІНШІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

За інформацією, наданою інтерв'юеркою, у Київській громаді під час дослідження виявлено три цільові програми, які реалізуються через управління Дарницького району.

Учасниця дослідження зазначає, що в деяких програмах ВПО вказані як отримувачі послуг. Окремо орієнтованої на них наразі немає, і через велику кількість переселенців у громаді виникла потреба таку програму створити. Під час розробки відповідного проекту варто врахувати матеріальні та житлові потреби внутрішньо переміщених осіб.

Про інші нормативно-правові акти у громаді респондентці не відомо.

Інформації щодо кількості зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб у респондентки немає.

Програмою «Турбота. Назустріч киянам» у Дарницькому районі за 2022 рік скористалося 1000 осіб, з яких близько 200 – внутрішньо переміщені. Таку кількість користувачів респондентка пояснює тим, що умова надання допомоги за програмою – дохід сім'ї не повинен перевищувати прожитковий мінімум в Україні. Цього року поріг доходу збільшили, тож більше людей зможе скористатися програмою. Як зазначає начальниця управління, послугами користуються переважно жінки.

Загалом фінансування місцевих програм збільшилося. Одна з імовірних причин – інфляція.

У програмі «Соціальне партнерство» 4 громадські організації перемогли із власними проектами, втім, у зв'язку з воєнними діями фінансування на них не виділили.

Про можливості програм можна дізнатися на сайті та Facebook-сторінці Дарницької адміністрації, а також в інформаційних буклетах, що розповсюджуються в районі.

Опис місцевих цільових програм громади, названих учасниками інтерв'ю

Назва програми/ Короткий опис	Чи діє наразі	Обсяг фінансування на 2023 рік, тис грн	Зміни в фінансуванні ¹
<p>Міська цільова програма «Турбота. Назустріч киянам»</p> <p>Надання фінансування на конкурсній основі громадським організаціям на виконання статутних зобов'язань.</p>	Так	Дані відсутні	Збільшилося
<p>Міська цільова програма «Соціальне партнерство»</p> <p>Надання матеріальних допомог окремим категоріям незахищених верств населення; оздоровлення деяких категорій осіб; надання соціальних послуг; реабілітація учасників бойових дій.</p>	Так	Дані відсутні	Збільшилося
<p>Міська цільова програма «Київ – місто рівних можливостей»</p> <p>Заходи, спрямовані на забезпечення гендерної рівності у сферах життєдіяльності громади.</p>	Так	Дані відсутні	Збільшилося

¹ За оцінкою інтерв'юєрки.

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВПО

Дискримінації внутрішньо переміщених осіб в контексті отримання соціальних послуг, за оцінкою респондентки, не зафіксовано.

Переселенці найбільше звертаються за одноразовою адресною матеріальною допомогою, яка надається в рамках програми «Турбота. Назустріч киянам». Якщо в родині ВПО є особи з інвалідністю, також звертаються за послугами соціального таксі.

Перешкод у ВПО на шляху отримання послуг майже немає. За наявності необхідних документів вони мають право скористатися всіма послугами.

Перешкода	Опис перешкоди
Відсутність реєстрації переселенця як ВПО у громаді	Перешкода зафіксована. Щоб скористатися можливостями програм, зокрема, програми «Турбота. Назустріч киянам», необхідно надати довідку ВПО.
Відсутність зареєстрованого місця проживання у громаді	Перешкода не зафіксована. Довідки ВПО буде достатньо для користування програмами.
Інфраструктурні перешкоди (головним чином — пересування містом)	Про перешкоду в інтерв'ю не йшлося.

НАЯВНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ПРАКТИКИ ВКЛЮЧЕННЯ ВПО ДО УЧАСТІ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Наразі Рада ВПО – у процесі створення в районі громади. Інших форм самоврядування переселенців немає, проте начальниця управління вважає, що залучати їх до громадської активності в місті необхідно.

Висновок за результатом аналізу місцевих НПА:

Громада	Київська
Всього проаналізовано місцевих НПА	6
Кількість НПА, які потребують змін	4
Статут	1
Кількість програм і рішень, що стосуються виключно ВПО	0
Програми соціального захисту окремих категорій громадян	3
Кількість програм і рішень, що містять заходи, спрямовані на допомогу дітям ВПО	2

Статутом територіальної громади м. Києва, затвердженим рішенням міської ради від 28.03.2002 №371/1805, визначено, що громадяни України, які мешкають на території міста Києва, реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до територіальної громади міста Києва, яка визначається без будь-яких обмежень і незалежно від їхньої раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на території міста Києва, мовної чи іншої ознаки. Статутом також визначено, що брати участь у загальних зборах, ініціювати розгляд у раді будь-якого питання місцевого значення, створювати органи територіальної самоорганізації населення мають право лише члени територіальної громади міста Києва. Водночас Статутом не визначено поняття «члени територіальної громади міста Києва».

З метою підвищення якості та ефективності надання соціальних послуг, створення та реалізації прозорого й ефективного механізму надання мешканцям м. Києва пільг, доплат, допомоги, компенсації, сервісів, послуг, цільової адресної допомоги, Київська міська рада [запровадила](#) Муніципальну карту «Картка киянина». Видають її громадянам, які:

- мають право на пільги, доплати, допомоги, компенсації відповідно до законодавства України, на додаткові пільги, доплати, допомоги, компенсації відповідно до актів Київської міської ради та виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації);
- є внутрішньо переміщеними особами (особами, облікованими в місті Києві, які переміщені з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил);
- зареєстровані в місті Києві;
- здійснюють трудову діяльність в місті Києві відповідно до законодавства України;
- отримують повну загальну середню, професійну (професійно-технічну) та вищу освіту в закладах освіти міста Києва всіх рівнів акредитації, а також є батьками (опікунами) дітей, які отримують повну загальну середню освіту в закладах освіти міста Києва.

Враховуючи, що АТО та ООС завершилися, формулювання «переміщені з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил» **є некоректним.**

Представник місцевої влади територіальної громади м. Києва згадував програми, якими передбачені пільги та допомоги для окремих категорій громадян, у тому числі, якщо такі громадяни перебувають на обліку як внутрішньо переміщені особи.

Дія міської цільової програми «Турбота. Назустріч киянам» на 2022-2024 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 07.10.2021 № 2726/2767, поширюється на мешканців територіальної громади м. Києва. Програма передбачає заходи щодо забезпечення соціальними послугами та матеріальною допомогою в грошовій і натуральній формі визначених категорій громадян. Серед категорій громадян, на яких поширюється дія цієї програми, ВПО немає.

Водночас програма передбачає забезпечення виплати компенсації за харчування дітей пільгових категорій, які навчаються в комунальних закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах комунальних закладів загальної середньої освіти, право безоплатного харчування для яких встановлено законами України «Про дошкільну освіту», «Про освіту», «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

Успішні практики

Учні з-поміж дітей з інвалідністю забезпечені безкоштовним харчуванням в комунальних закладах загальної середньої освіти територіальної громади міста Києва. Діти в закладах дошкільної освіти; учні 1-11 класів; учні закладів професійної освіти, що фінансуються з бюджету м. Києва; учні, які є членами сімей осіб, що брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, або члени сімей загиблих Захисників та Захисниць України забезпечені безкоштовним харчуванням **незалежно від місця реєстрації осіб**, які брали участь у зазначених заходах або є членами сімей загиблих Захисників і Захисниць України.

Рекомендації:

1. З метою реалізації мешканцями територіальної громади м. Києва, в тому числі внутрішньо переміщеними особами, які перебувають на обліку в територіальній громаді м. Києва, права на безпосередню участь у місцевому самоврядуванні, внести відповідні зміни до Статуту територіальної громади м. Києва.
2. З метою посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб внести зміни та передбачити відповідні заходи в місцевих цільових програмах.

Правове обґрунтування

Стаття 33 Конституції України. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання.

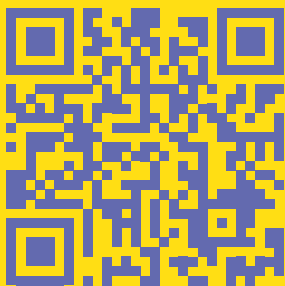
Стаття 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Довідка про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи засвідчує місце проживання внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 2 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні». Громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені цим Законом.

Стаття 3 Закону України «Про місцеве самоврядування». Громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад.

Забороняється будь-яке обмеження права громадянина України брати участь у місцевому самоврядуванні, зокрема залежно від терміну проживання на відповідній території.

Запропоновані зміни також забезпечать приведення місцевих нормативно-правових актів у відповідність до положень статті 64 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також уникнути порушення, передбаченого статтею 119 Бюджетного кодексу України.

www.yednanniazaradydii.org.ua

Це дослідження стало можливим в межах програми «Єднання заради дії», що реалізується IREX разом з Благодійним фондом «Стабілізаційні суппорт сервісес» та за підтримки Державного департаменту США.